

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/32/2024
Identifikačné číslo spisu: 1616201452
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1616201452.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ K. K., nar. XX.XX.XXXX, Š.W. XX, K., 2/ K. K., nar. XX.XX.XXXX, Š. XX, K., obaja zastúpení: Advokátska kancelária JURIKA & KELTOŠ, s. r. o. so sídlom Mickiewiczova 2, Bratislava, IČO: 35 951 087, proti žalovaným: 1/ O. K., nar. XX.XX.XXXX, Š. XX, K., 2/ X. S. Q., nar. XX.XX.XXXX, D. XX, K., 3/ W. K., nar. XX.XX.XXXX, S. XX, D., 4/ K. K., nar. XX.XX.XXXX, D. XX, K., všetci zastúpení: Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o. so sídlom Bajkalská 31, Bratislava, IČO: 36 868 221, o určení, že vec patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 7C/232/2016, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/83/2023 z 24. októbra 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/83/2023 zo dňa 24. októbra 2023 z r u š u j e a v e c v r a c i a odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Malacky č. k. 7C/232/2016-571 zo dňa 19. januára 2024 z r u š u j e.

Odôvodnenie

I.

Rozsudok súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/232/2016-322 z 21. novembra 2019 určil, že spoluvlastnícke podiely k rodinnému domu, súpisné číslo XXX, nachádzajúcemu sa na parcele registra „C“, p. č. 346/2, v obci K., k. ú.: K., okres Malacky, vedenej Okresným úradom Malacky - Katastrálny odbor na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX zapísané v prospech:

- O. K., W.. D., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. XX, XXX XX K., vo výške 1/8,
- S. Q., W.. K., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX I., vo výške 1/8,
- W. K., W.. K., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX/XX, XXX XX D., vo výške 1/8,

• K. K., W.. K., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX K., vo výške 1/8,
patria do dedičstva po poručiťovi: S. K. W.. Q., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX.
Ďalej súd prvej inštalácie určil, že spoluvlastnícke podiely k časti parcely registra „C“ p. č. 346/2, zastavané plochy a nádvoria o výmere 806 m², v obci K., k. ú.: K., okres Malacky, vedenej Okresným úradom Malacky - Katastrálny odbor na LV č. XXX, odčlenenej na základe geometrického plánu č. 61/2019 vyhotoveného dňa 25. júla 2019 O. Č., úradne overeného X.. E. K. dňa 12. augusta 2019, pod č.: 61-937/2019, ktorý je súčasťou tohto rozsudku, ako parc. registra „C“ p. č. 346/2, zastavané plochy a nádvoria o výmere 622 m², zapísané v prospech:
• O. K., W.. D., r.č.: XXXXXX/XXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. XX, XXX XX K., vo výške 1/8,
• S. Q., W.. K., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX I., vo výške 1/8,
• W. K., W.. K., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX/XX, XXX XX D., vo výške 1/8,
• K. K., W.. K., r.č.: XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX K., vo výške 1/8,
patria vo veľkosti 1/2 do dedičstva po poručiťovi: Š. K. I., zomr. dňa XX.XX.XXXX a vo veľkosti 1/2 do dedičstva po poručiťovi: S. K., W.. Q., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX.
Žalobcom 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

II.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ až 4/ rozsudkom sp. zn. 8Co/83/2023 z 24. októbra 2023 rozsudok súdu prvej inštalácie v napadnutej časti zamietol a vyslovil, že žalovaní 1/ až 4/ majú proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštalčného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu. Rešpektoval tak právny názor vyslovený dovolacím súdom v uznesení sp. zn. 6Cdo/86/2022 z 31. mája 2023.

III.

Dovolenie a argumentácia procesných strán

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej len „dovolatelia“ aj „žalobcovia“), ktorého prípustnosť vyvodzujú z § 420 písm. f/ CSP. Dovolatelia namietali nesprávny procesný postup odvolacieho súdu pretože podaním zo 7. augusta 2023 vzali podanú žalobu v celom rozsahu späť a žiadali, aby súd konanie zastavil. Späťvzatie doručili Krajskému súdu v Bratislave dňa 7. augusta 2023 ako aj Okresnému súdu Malacky dňa 9. augusta 2023. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo rozhodnúť o prípustnosti späťvzatia podľa § 370 CSP, avšak odvolací súd sa so späťvzatím žaloby nevysporiadal a úplne ho odignoroval a vo veci vydal rozsudok č. k. 8Co/83/2023-527 z 24. októbra 2023. Takýmto postupom odvolací súd v rozpore s ustanoveniami CSP znemožnil žalobcom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces.

4. Dovolatelia na základe uvedeného navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/83/2023-527 z 24. októbra 2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. K dovolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní 1/, 2/, 3/ a 4/ tak, že ho považujú za neprípustné i nedôvodné. Späťvzatie žaloby síce žalobcovia podali aj na odvolací súd, ale uviedli neaktuálnu (pôvodnú) spisovú značku odvolacieho konania sp. zn. 8Co/126/2020 namiesto sp. zn. 8Co/83/2023, pričom si žalobcovia mohli a aj mali preveriť aktuálnu spisovú značku. Zdôraznili, že ak by aj odvolací súd nepochybil v procesnom postupe a zaslal by žalovaným späťvzatie žaloby na vyjadrenie, tak so späťvzatím žaloby by nesúhlasili, lebo ide vyslovene o šikanózne a špekulatívne podanie.

6. Žalovaní 1/, 2/, 3/ a 4/ (ďalej aj „žalovaní“) navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcov v celom rozsahu odmietol a aby žalovaným priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

IV.

Posúdenie veci dovolacím súdom

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej len „dovolatelia“ aj „žalobcovia“) v rozsahu, v ktorom bolo v ich neprospech napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Postupom bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci skúmania podmienok dovolacieho konania dospel k rozhodnutiu.

8. Na úvod Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018 a 8Cdo/67/2017).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017 a 8Cdo/99/2017).

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017 a 8Cdo/73/2017).

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08 a IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

12. Ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/206/2016, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/158/2017, 7Cdo/312/2018 a 8Cdo/99/2017).

Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP

13. Dovolatelia dôvodili prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

15. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní).

16. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

17. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

18. Podľa § 370 CSP ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

19. Dovolací súd z obsahu listinného súdneho spisu zistil, že okresný súd na l. č. 542 spísal dňa 23. novembra 2023 úradný záznam, z ktorého vyplýva, že súdu prvej inštancie bol vrátený spis z odvolacieho - Krajského súdu v Bratislave pričom bolo zistené, že v dňoch 7. augusta 2023 a 10. augusta 2023 do spisu na okresnom súde prišlo späťvzatie žaloby, pričom nebolo doposlané odvolaciemu súdu. Zároveň bola oslovená spisová kancelária Krajského súdu v Bratislave s otázkou, či bolo predmetné späťvzatie žaloby zobrazené a videné v elektronickom súdnom spise a to s negatívnou odpoveďou.

20. Z rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/83/2023 z 24. októbra 2023 dovolací súd zistil, že odvolací súd sa v ňom o späťvzatí žaloby nez zmienil. V listinnom súdnom spise sa nachádza späťvzatie žaloby na l. č. 534 a nasl.

21. S poukazom na § 370 CSP dospel dovolací súd k záveru, že v tomto prípade odvolací súd nepostupoval procesne v zmysle citovaného ustanovenia zákona. Rozhodujúci senát v dôsledku pochybenia jednak advokáta žalobcov spočívajúcim v uvedení neaktuálnej spisovej značky odvolacieho konania na späťvzatí žaloby podanom na odvolací súd (l. č. 534), a tiež nedôslednosťou administratívneho aparátu súdu prvej inštancie a súdu odvolacieho spočívajúcou v nepredložení späťvzatia žaloby rozhodujúcemu senátu odvolacieho súdu, o späťvzatí žaloby neinformoval žalovaných a o späťvzatí žaloby zo 7. augusta 2023 nerozhodol pred vydaním rozsudku sp. zn. 8Co/83/2023 z 24. októbra 2023.

22. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné i dôvodné podľa § 420 písm. f/ CSP, preto postupom podľa § 449 ods. 1 CSP rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 2 CSP), v ktorom bude konať a rozhodne o podanom späťvzatí žaloby podľa § 370 CSP a nasl. po splnení zákonných podmienok a to až po vyjadrení žalovaných. V merite veci je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v uznesení sp. zn. 6Cdo/86/2022 z 31. mája 2023.

23. Ak je rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie s poukazom na § 453 ods. 1 a 3 CSP. Vzhľadom na výrok rozhodnutia, dovolací súd zrušil aj uznesenie Okresného súdu Malacky č. k 7C/232/2016-571 z 19. januára 2024, keďže sa bude o trovách celého konania rozhodovať opakovane.

25. Uznesenie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.